

Länsstyrelsen
Värmland

Miljöanalys
Karin Enfjäll
010-2247438

YTTRANDE

Datum
2016-06-21

Beteckning
511-4415-2016

Sida
1(3)

Miljö- och energidepartementet
Att:

m.registrator@regeringskansliet.se

Kopia:

lina.oskarsson@regeringskansliet.se

Yttrande avseende remiss *Förslag till svenska bestämmelser för invasiva främmande arter*, Ert diarienummer M2016/01030/R, NV diarienummer NV-02066-15

Övergripande synpunkter

Förslagen till svenska regler och åtgärder för invasiva främmande arter är väl genomarbetade och i huvudsak är Länsstyrelsen positiv till förslagen, men vill lämna följande övergripande synpunkter:

1. Förslaget kan komma att innebära stora kostnader för länsstyrelserna. I enlighet med tidigare yttrande anser Länsstyrelsen att det behöver tas fram en tydlig finansieringsbild för arbetet med att permanent avlägsna och hantera invasiva främmande arter, bedriva miljöövervakning och för tillsynsverksamhet. Länsstyrelsernas arbete med främmande invasiva arter förutsätter en medelstilldelning som täcker kostnaderna.
2. Naturvårdsverket bedömer att dagens miljöövervakning klarar att fånga upp förekomsten av invasiva främmande arter. Länsstyrelsen menar dock att den bedömningen är alltför optimistisk. Dagens miljöövervakning (NMÖ och RMÖ) baseras huvudsakligen på stratifierade urval för att fånga upp storskaliga generella trender i miljön. Innan man identifierar invasiva främmande arter inom detta system kommer arterna redan att vara alltför etablerade för att det ska vara rimligt att utföra kostnadseffektiva åtgärder. Ansvariga myndigheter behöver säkerställa en miljöövervakning med betydligt snabbare reaktionsförmåga. Att utnyttja befintliga system för allmänhetens rapportering (sk crowd sourcing) är en bra utgångspunkt, men kräver ett stort arbete med validering av inkomna data. Här ser vi gärna att ansvariga myndigheter tar fram ny miljöövervakning i samarbete med länsstyrelserna.
3. För många främmande, invasiva arter (både de som pekas ut av unionsbetydelse och av regional betydelse) är kunskaperna hos allmänheten i stor utsträckning begränsade. Länsstyrelsen bedömer att riktade informationsinsatser är ett viktigt verktyg som bör komplettera nu föreslagna åtgärder. Ansvariga myndigheter bör ges i uppdrag att ta fram sådan information liksom information till berörda verksamhetsutövare.

4. Ansvariga myndigheter bör få i uppdrag att säkerställa att förslag på åtgärder för att permanent avlägsna och hantera invasiva främmande arter tas fram samt att dessa konsekvensutreds för att förhindra att nya miljöproblem skapas på grund av bekämpningen av främmande invasiva arter.

Förtydliganden

Budget för arbetet

För ett fåtal av de idag utpekade arterna finns relativt goda kunskaper om utbredning och populationsutveckling. För dessa bör budget avsättas utifrån behoven av bekämpning, miljöövervakning och tillsyn inom respektive län. För många andra arter är etableringen mindre förutsägbar varför en budget är svårare att hantera länsvis. Länsstyrelser som ”drabbats” av en invasiv art skulle med fördel kunna avropa medel från en nationell budget hos de ansvariga myndigheterna. En säkerställd finansiering av arbetet är som Naturvårdsverket skriver nödvändigt för att snabbt och kostnadseffektivt kunna bekämpa arternas ytterligare spridning. Länsstyrelsen ser positivt på att Naturvårdsverket beställt en kostnads-nyttoanalys för de arter som finns på första unionslistan, men budgeten bör löpande ses över allt eftersom fler arter listas (även regionalt). Om länsstyrelserna ska kunna genomföra det arbete som följer med föreslagen förordning samt med de föreslagna ändringarna i miljötillsynsförordningen krävs en medelstilldelning som täcker kostnaderna för arbetet.

Begränsningar inom befintlig miljöövervakning

Den svenska miljöövervakning som syftar till att följa upp enskilda arters förekomst och populationsutveckling är mycket begränsad. Både RMÖ och NMÖ består i huvudsak av övervakning i stratifierade urval på landskapsnivå – främst med sikte på naturtyper och ”typiska arter” och inte på ovanliga arter (varken hotade eller invasiva). Att ur denna miljöövervakning snabbt vaska fram förekomstdata avseende främmande invasiva arter kommer sannolikt att bli mycket svårt. Det insamlade av artdata som sker främst med hjälp av den artkunniga allmänheten och som valideras av olika experter har stort värde för övervakningen av hotade arter, men för att snabbt identifiera förekomst av främmande arter behöver en bredare allmänhet delta i arbetet. För att nå denna målgrupp behövs ett betydligt enklare inrapporteringsystem utan krav på inloggning. Möjligen skulle ett inrapporteringsystem för ”ovanliga” arter där allmänheten rapporterar in och den mer artkunniga allmänheten (de som idag rapporterar till Artportalen) agerar i ett första steg som validerare. På så sätt vore det möjligt att få in rapporter om både hotade och främmande arter. När det gäller förekomsten av främmande invasiva arter finns ett stort behov av löpande kartläggning. En sådan kartläggning kan aldrig rymmas inom den statligt finansierade miljöövervakningen utan kräver delaktighet från allmänheten.

Information till allmänheten och berörda verksamheter

Informationsmaterial behöver tas fram – både som kunskapsunderlag för att möjliggöra inrapportering av förekomst och för att beskriva hur dessa arter bör hanteras.

Metoder för hantering av främmande invasiva arter

För flera invasiva främmande arter saknas effektiva metoder för utrotning. Naturvårdsverket fokuserar i hög grad på utvecklande av metoder för miljöövervakning (undersökningstyper), men vem som ansvarar för att ta fram metoder för att fullständigt avlägsna eller hantera invasiva främmande arter framgår inte av Naturvårdsverkets förslag. Rimligen bör sådana metoder tas fram gemensamt inom EU, men de kan också behöva anpassas nationellt. Det bör åligga de ansvariga myndigheterna Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten att säkerställa att metoder för att fullständigt avlägsna och hantera invasiva främmande arter tas fram. Metoderna bör även konsekvensutredas med avseende på effekter på övrig fauna och flora samt på mänsklig hälsa (miljögifter, dricksvatten osv).

Landshövding Kenneth Johansson har fattat beslut om detta yttrande. Miljöövervakningssamordnare Karin Enfjäll har varit föredragande. I den slutliga handläggningen deltog också länsråd Johan Blom, verksamhetschef Torben Ericson och tf enhetschef Anna-Karin Klasa.